

24. april 2019

UPA2019/172

Nunatsinni plastikkinik atuinerup annikillissarnissaa anguniarlugu Naalackersuisut kingusinnerpaamik UPA2020-mi suliniutissanik iliuusissatut pilersaarusiamik saqqummissinissaannut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suliniutissatut pilersaarutit anguniagassartai tigussaasuussapput iliuusissanillu ilaqartinneqassallutik. Pingaarnertut suliniutissatut anguniagassat EU-mi plastikkinik atuinerup annikillisaaviginissaanut pimoorussamik suliniutaannut appasinnerussanngillat. (Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit)

Inuit Ataqtigiit sinnerlugit Inatsisartuni ilaasortaq Mimi Karlsen siunnersuutaa Siumumiik imaattumik oqaaseqarfigissuarput.

Ullutsinni nutaaliaasumi plastikkit annertuumik atugaapput soorlu nakorsaatinut, assartuinermi nerisassanullu aamma biilnik timmisartunik allanillu angallatinik sanaartornermi plastik annertuumik ator neqartarpoq akikilluni, oqilisaataasarluni ikummatissamullu atuinissamut apparsaataasarluni. Taamaakkaluortoq plastik pitsaanngitsorujussuarmik aamma sunniuteqarpoq, immami naasunut, koraalinut imartatsinni uumasunut, timmissanut aammalu silaannaap allanngoriartorneranut sunniuteqartumik. Tassami plastik fossil oliemik sanaajuvoq, suliarineqaraangami CO₂-mik aniatitsisarluni.

Ulluinnarni plastikkinik atuinerput qiviaraanni nunatsinni plastikkinik atuisorujussuuvugut. Plastikkinik sanaat ataasiaannartarissat immiartorfiit, puugutaasat, alussaateeqqat, saviit ajassaatillu nalliuttuni atugarisarpagut. Nipilersortunik tusarnaartitsisoqartillugu puujaasaaqqat utertittakkat anninneqannginnissaat anguniarlugu immiartorfiit plastikkit ataasiaannartarissat ator neqartarput. Mamakujussiniaraangatta tingooqqartakkanik aqqatit plastikkinik sanaat ataasiaannartarissat aamma ator neqartarput. Pisiniaraangatta plastikkinik akisuumik puussiarsisarpugut taakkualu eqqaavittut ator neqakkajuttarput naak eqqaaviit puussaannik akikinneersuarnik peqaraluortoq.

Nunarsuatsinni plastikkinik atuinerujussuup imartarput ipisilerpaa assersuutigiinnarlugu imartatsinni mingutsitsinerup 70%-ia plastikkininngaanneersuuvuq. Imarmiut timmissallu nerisartakkagut aqajaruisa plastikkinik imaqtarnerat allaat nalinnaasuulersimavoq.

Plastikkinik atuneq taamatut ingerlaannassappat nunarsuarmioqatigiillu allanngortitsinngikkutta ukiualuit qaangiuppata plastikkit aalisakkanik amerlanerulersimassapputimartagullu plastikkinik ipigaluttuinnartussaapput.

Inuit tamatta ataasiakkaarluta paasisariaqarparput inooriaatsitsinnik allanngortitsisariaqaratta. Tassami tamaavitta iliuuseqaqataasariaqarpuq, pinngortitaq uumasullu pisariaqartitagut eqqarsaatigalugit. Taamaammat pingaaruteqarpoq paasisitsiniaajuarnissaq ingammik meerartatsinnut.

Siumumiik iluarisimaarparput plastikkinik atuineq apparsarniarlugu naalackersuisut una siunnersuut utaqqinngikkaluarlugu iliuuseqaqataanertik aallartereersimammasuk, tassa avatangiisinut aningaasaateqarfik aqqutigalugu 1 mio. kr-ninik aningaasaliimmata ukioq manna qinnuteqarfigineqarsinnaasumik plastikkinik atuinerup apparsaaviginissaanut.

Tamatta isumaqatigiissutigisinnaavarput iliuuseqartariaqaratta taamaammat una siunnersuut Siumumiik ilalerlugu ataatsimiititaliamut susassaqartumut aappassaaneerneqartinnagu ingerlateqqinneqarnissaa innersuupparput.

Doris J. Jensen, Siumut